

Geen kom- kommertijd

De scholen zijn weer begonnen, collega's komen terug van vakantie en de dagen worden korter. Deze zomer was er bij Pensioenfonds Forbo geen sprake van komkommertijd. We waren onder meer druk met het maken van de nieuwe website die eind dit jaar live gaat. Ook zijn we achter de schermen bezig geweest met het invoeren van het nieuw Financieel Toetsingskader. Hierin staan nieuwe spelregels waar pensioenfonds aan moeten voldoen.

We hebben u ook verschillende malen benaderd deze zomer. Via de post heeft u het jubileumboek ontvangen. Ook lag in juli uw pensioenoverzicht, ook wel het UPO genoemd, op de deurmat. Hierin kunt u lezen hoeveel pensioen u tot nu toe heeft opgebouwd bij Pensioenfonds Forbo. Het is belangrijk om te weten hoe u er financieel voor staat. Vandaar ook dat we u in deze PensioenNieuws oproepen om af en toe tijd te besteden aan uw pensioen. Het gaat om uw inkomen voor later! Daar heeft u toch wel 5 minuten tijd voor?

Herman Mak
Bestuursvoorzitter

AOW-leeftijd versneld omhoog

Nu ook de Eerste Kamer akkoord is, is het definitief: de AOW-leeftijd gaat versneld omhoog per 1 januari 2016. Dat betekent dat de AOW-leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar in 2018 en 67 jaar in 2021. Vanaf 2022 wordt de AOW-leeftijd gekoppeld aan de gemiddelde levensverwachting.

In principe heeft de wijziging geen gevolgen voor uw pensioen. Wel kan de versnelde verhoging invloed hebben op het moment waarop u met pensioen gaat. De AOW-uitkering is namelijk een deel van uw inkomen na pensioneren. Als u uw AOW door deze wetswijziging later ontvangt, kunt u mogelijk pas later stoppen met werken.

De AOW-leeftijd volgens de nieuwe wet:

Geboortedatum	AOW-leeftijd	Jaar
1-11-1949 t/m 30-9-1950	65 jaar + 3 maanden	2015
1-10-1950 t/m 30-6-1951	65 jaar + 6 maanden	2016
1-7-1951 t/m 31-3-1952	65 jaar + 9 maanden	2017
1-4-1952 t/m 31-12-1952	66 jaar	2018
1-1-1953 t/m 31-8-1953	66 jaar + 4 maanden	2019
1-9-1953 t/m 30-4-1954	66 jaar + 8 maanden	2020
1-5-1954 t/m 31-12-1954	67 jaar	2021
Vanaf 1955	67 jaar en ouder	2022

Of bereken uw AOW-leeftijd op www.checkuwaowleeftijd.nl

Vanaf 2022 wordt de AOW-leeftijd gekoppeld aan de levensverwachting. Als we gemiddeld ouder worden, gaat de AOW-leeftijd verder omhoog.

Als u later AOW ontvangt dan verwacht, zult u nog eens moeten kijken naar het moment waarop u met pensioen gaat. Het is bij Pensioenfonds Forbo nog steeds mogelijk om eerder te stoppen met werken, maar u moet wel rekening houden met een inkomensverschil. U kunt dan gebruikmaken van de hoog/laag-regeling. Daarmee kunt u uw pensioen verhogen tussen uw pensioendatum en uw AOW-leeftijd. Omdat de waarde van de pensioenpot natuurlijk wel gelijk blijft, zult u na die periode genoeg moeten nemen met een lagere pensioenuitkering.

Tijd voor uw pensioen!

Uw pensioen bij Pensioenfonds Forbo is goed geregeld. Toch is het belangrijk om er zelf ook tijd voor te nemen. Binnen 5 minuten kunt u al iets doen voor uw pensioen.

Hoeveel tijd wilt u aan uw pensioen besteden?

MINUTEN

Bezoek de website van Pensioenfonds Forbo

Op onze website vindt u veel informatie over uw pensioen bij Forbo. U vindt hier onder meer wat er voor u en uw partner geregeld is, de pensioenbrochure (de regeling in het kort), de keuzes die u kunt maken rondom pensioneren en het laatste nieuws uit pensioenland. We bieden u de informatie zoveel mogelijk op maat aan. Kies daarom eerst tot welke doelgroep u behoort.

www.pensioenfondsforbo.nl

MINUTEN

Bekijk hoeveel pensioen u heeft opgebouwd

In juli heeft u van ons een overzicht ontvangen. Hierin kunt u lezen hoeveel pensioen u tot 31 december 2014 heeft opgebouwd bij Pensioenfonds Forbo. Maar mogelijk heeft u ook nog bij andere werkgevers pensioen opgebouwd.

Wilt u een totaaloverzicht van uw pensioenpotten?

Ga dan naar mijnpensioenoverzicht.nl en log in met uw DigiD. U ziet vervolgens een overzicht van uw pensioen bij Forbo, uw pensioen bij eventueel eerdere werkgevers en uw AOW-uitkering. Op deze site staat ook het te bereiken pensioen aangegeven. Dit is een indicatie van het pensioen dat u kunt verwachten als u tot uw 67ste bij Forbo blijft werken. Het bedrag is gebaseerd op uw huidige salaris en situatie.

MINUTEN

Maak een inschatting van uw latere uitgaven

Als u met pensioen gaat verandert er veel, maar u blijft uitgaven houden. Uw pensioen moet dus hoog genoeg zijn om deze uitgaven te kunnen betalen. Het is misschien niet makkelijk maar wel goed om nu al een inschatting te maken van uw uitgaven na pensioneren. Vervolgens kunt u deze vergelijken met uw te bereiken pensioen (dat u vindt op mijnpensioenoverzicht.nl).

Ontdekt u een gat?

Overweeg dan om extra pensioen op te bouwen, bijvoorbeeld via een lijfrente of banksparen. Ook kunt u ervoor kiezen uw hypotheek af te lossen voor uw pensioendatum, waardoor u uw uitgaven na pensioneren verlaagt.

In actie voor uw pensioen

Bij veranderingen in uw werk- of privésituatie is het belangrijk om ook even stil te staan bij uw pensioen. U bent verplicht belangrijke wijzigingen door te geven aan Pensioenfonds Forbo. Kom in actie als u...

van baan wisselt

gaat verhuizen

officieel gaat samenwonen

gaat trouwen

gaat scheiden of een relatie verbreekt

meer of minder gaat werken

met pensioen gaat

Prijsvraag jubileumboek

Om meer te weten te komen over uw pensioen kunt u ook lezen in ons jubileumboek! U heeft dat eind juni van ons ontvangen. U vindt hierin een overzicht van 50 jaar geschiedenis en veel handige weetjes over pensioenen. Ook is er iets te winnen! Weet u het antwoord op de vier vragen hiernaast? Mail de antwoorden naar pensioenfonds@forbo.com en maak kans op een vvv-cadeaubon van € 50,-!

VRAAG

1

In hoeveel jaar is de welvaart verviervoudigd?

VRAAG

3

Wie werd in 1979 voorzitter van Pensioenfonds Forbo?

VRAAG

2

Wanneer kreeg Pensioenfonds Forbo zijn huidige naam?

VRAAG

4

Wie zijn de toezichhouders van Pensioenfonds Forbo?

Stephan Stieltjes besteedt **15 minuten per jaar** aan zijn pensioen

Stephan Stieltjes (41) werkt als business controller bij Forbo Flooring en Forbo-Novilon. Pensioen is voor hem een belangrijk thema. Hij wil graag weten hoe hij ervoor staat.

“Jaarlijks bekijk ik mijn Uniform Pensioenoverzicht (UPO) van Pensioenfonds Forbo. Ook heb ik wel eens ingelogd op mijnpensioenoverzicht.nl. Daar vond ik een totaaloverzicht van mijn pensioen bij Forbo en mijn twee eerdere werkgevers. Erg handig!

Op mijn 25ste heb ik bovendien een pensioenplan afgesloten. Ik leg hier maandelijks een premie in en die wordt belegd. Ik houd deze pot goed in de gaten, omdat ik invloed heb op hoe het geld wordt belegd. Mijn pensioen is nu nog ver weg en daarom

beleg ik wat risicovoller. Naarmate mijn pensioen dichterbij komt, zal ik steeds minder risico nemen.

ik wel mijn uitgaven omlaag krijgen. Ik ben daarom druk bezig met het aflossen van mijn hypotheek en ik hoop daar voor mijn 65ste mee klaar te zijn.

Eigenlijk heb ik het idee dat ik wel *in control* ben met mijn pensioen. Ik weet hoe ik ervoor sta en er is het een en ander voor mijn partner geregeld, mocht ik komen te overlijden. Bovendien heb ik veel vertrouwen in het pensioenfonds. Het zijn bekwame mensen die weten waar ze mee bezig zijn. En mijn werkkamer is tegenover die van de secretaris van het pensioenfonds, dus ik kan zo bij ze binnenlopen!”

“Eigenlijk heb ik het idee dat ik wel *in control* ben met mijn pensioen.”

Met het geld uit dit pensioenplan hoop ik het gat tussen mijn salaris en mijn latere pensioen op te vangen. Pensioen is namelijk altijd lager dan wat je nu verdient. Het geld zal op mijn 65ste vrijkomen. Mijn streven is om nog eerder met pensioen te gaan, maar dan moet

De rente & uw pensioen

Ton Keetlaer is voorzitter van de beleggingscommissie bij Pensioenfonds Forbo. "Ik ben daarom veel bezig met de financiële zaken van het fonds. Op dit moment is de dalende rente een van de uitdagingen waar we voor staan. Voor mensen die nu een hypotheek afsluiten is de lage rente een gunstige ontwikkeling, maar pensioenfondsen hebben eronder te lijden."

Pensioenverplichtingen

"Pensioenfonds Forbo moet ervoor zorgen dat er altijd genoeg vermogen 'in kas' is om alle toegezegde pensioenen te kunnen betalen. Nu en in de toekomst. Om te berekenen over hoeveel geld het pensioenfonds moet beschikken, rekenen we de pensioenverplichtingen uit. Dit is de waarde van alle pensioenen die het pensioenfonds nu en in de toekomst moet betalen. We rekenen dan dus uit over hoeveel geld we nú moeten beschikken om in de toekomst de pensioenen te kunnen betalen. Pensioenfondsen zijn verplicht bij die berekening gebruik te maken van de huidige (markt)rente en de tijd tussen nu en het moment van uitbetalen. U begrijpt dat het een heel ingewikkelde rekenom is om van alle medewerkers met alle verschillende leeftijden deze verplichting uit te rekenen.

Dalende rente

Het zal u niet zijn ontgaan: de rente is historisch laag. Als de rente laag is, moet we nu al veel geld in kas hebben voor de pensioenen in de toekomst. U kunt dit vergelijken met een spaarrekening. Als u over 30 jaar € 1000 wilt

Wat is rente eigenlijk?

Rente is feitelijk niets meer dan een vergoeding die u ontvangt als u geld uitleent. Hoe hoog die vergoeding is, is afhankelijk van de looptijd van de lening, het risico dat het uitgeleende bedrag mogelijk niet wordt terugbetaald en de schaarste op de markt. Door het ingrijpen van de Europese Centrale Bank is er op dit moment veel geld op de financiële markten. De economische wet luidt: als het aanbod groot is, is de prijs laag. Hierdoor is de rente in de afgelopen maanden fors gedaald.

hebben, moet u bij een vaste rente van 4 procent nu € 308 inleggen. Bij een vaste rente van 1 procent is dat € 742. Een pensioenfonds moet bij een lage rente dus beduidend meer geld reserveren om te kunnen voldoen aan de pensioenverplichtingen.

Beleggen

Een pensioenfonds zet het geld echter niet op een spaarrekening. Dat rendement is onvoldoende om er uw latere

pensioen van te betalen. De premies die u en uw werkgever inleggen voor uw pensioen worden belegd. Om u een idee te geven: ongeveer 60 procent van uw uiteindelijke pensioen bestaat uit beleggingsrendementen. Hoe de premies worden belegd is dus van groot belang.

Pensioenfonds Forbo wil een verantwoord risico nemen bij het beleggen. De beleggingsportefeuille bestaat daarom uit relatief veel obligaties en slechts beperkt uit risicovolle aandelen. In 2014 is een rendement van 23,9 procent behaald. Als we meer risico nemen bij de beleggingen, is er kans op een hoger rendement. De keerzijde is echter dat het rendement ook een stuk lager kan uitvallen en dat we dan het pensioen dat u in het vooruitzicht is gesteld niet volledig kunnen betalen."

Als u meer wilt weten over hoe Pensioenfonds Forbo belegt, houdt u dan het mededelingenbord in de gaten. In het najaar organiseren wij een pensioenbijeenkomst waarin wordt uitgelegd hoe onze beleggingsportefeuille in elkaar steekt.

Colofon

PensioenNieuws is een uitgave van Stichting Pensioenfonds Forbo.

Stichting Pensioenfonds Forbo

Postbus 13
1560 AA Krommenie
T (075) 647 72 17
F (075) 647 77 01
www.pensioenfondsforsbo.nl
pensioenfondsforsbo.com

Redactie & vormgeving

Bridgevest

Deze nieuwsbrief is informatief bedoeld en met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Er kunnen echter geen rechten aan worden ontleend.